

lehetőséget nyitna meg és csökkentené az intellektuális ifjúság nyomorát, ideges feszültségét.

Az egykor a városi értelmiség által nem sokra becsült tanítói pálya ma már a nyugalmas, biztos állás délibábjaként tűnik fel a szegénysorsú tanulóifjúság szemében. Nagyon sok egyetemre feliratkozott érettségizett diák örülne, ha módot találnának arra, hogy átléphessen a képző legfelsőbb osztályába és egy év múlva már kész tanító lenne, akinek a kinevezése sem vártna magára sokáig. Szívesebben tanulna a preparandián abban a reményben, hogy jövő őszre már állásban lesz, mint hogy a napi megéheztésért folytatott közelharcban tanuljon még három-négy évig az egyetemen és azután diplomával a kezében álljon és várjon a szerencsére, kezdje előről a száraz kenyérért késhegyre menő küzdelmet. Reális anyagi alapokra kell fektetni a magyar kulturális célokat hűen szolgáló tanítóképzőt.

T. B. I.

ESZMECSERE

Hozzászólás a nőkérdéshez

Ezzel a címmel a „Híd” hatodik számában jelent meg egy tanulmány, melyhez, bár nem áll szándékomban a vita kihívása, hozzá szeretnék szólni.

Az első kérdés volna, hogy mi az az „állatiasan alacsony helyzet”. Nézetem szerint csakis az lehet állatiasan alacsony helyzet egy alany felfogásában, ami már átment a tudatba. Ezek szerint úgy a szamojédeknél, mint egyéb vadász népeknél ez a sors a nő részére nem létezik, mert nincsen ennek a tudatában. Ami pedig nem ment át a tudatba, az nem létezik a lélek részére.

Éppen ezért, sem a szamojédeknél, se más egyéb civilizációt nélkülöző népnél nincsen meg a nő elnyomatásának tudata, mert a nő munkája nem más, mint egy gazdasági szükséglet. Itt megjegyzendő, hogy nem egy olyan törzset és népfajt ösmerünk, ahol a nő tölti be a családfő szerepét (Maternitas) és nincsen semmiféle elnyomásban része a férfi-nem részéről.

Ezeknél a népeknél a nő más biológiai konstrukciója a kényeszerítő tényező, a külső felépítése mitsem bizonyít ennél jobban.

Így tehát ki kell, hogy maradjon a vad-szerzés, harc és egyéb dolgokból. (Jól tudjuk az amazonok regéjét, ahol is a nőknek kicsiny gyermekkorukban már eltávolították a bal mellét).

A római korban, a gazdasági prosperitás korában, a nőre, mint gazdasági tényezőre nem volt szükség és így közelebb állt a

felszabadításhoz, mint annak előtte. A gazdasági fellendülésből következik a kultúra és a civilizáció fejlődése is, amelynek hű tükörképe a művészetek fejlődése. Ott ellenben, ahol a munka nehezebb, azaz a megélhetési körülmények a klimatikus, vagy bármely más oknál fogva nehezebbek, ott a nő felszabadítása lassabban következett be, mint például az összes északi népeknél, amilyenek a szamojédek, az eszkimók, a lappok stb.

A középkori udvariasság ellenben nem volt soha! Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy éppen ennek az udvariasság közepkornak a találmánya volt a „ius primae noctis”. Az udvariasság csak egyes hűbérúrvárok asszonyaira vonatkozott, ahonnan is ez a mese elterjedt. A feudális kor a nőkre nézve még rosszabb volt, mint talán bármi más. Vessünk csak egy tekintetet a pór nőkre, mert azok többen lévén, inkább mértékadóak.

De miben is áll a nők felszabadítása?

Vajjon abban, hogy vonjuk őket a szent anyaság védőszárnyai alá? És miben áll a nő-kérdés?

A nők felszabadítása abban áll, hogy tekintet nélkül a másneműségükre, hagyjuk őket a társadalom építőmunkájában részt venni. Már most, kinek van erre joga? Annak, aki dolgozik és magán érzi az élet nyomását. Ha pedig a nőt elvonjuk a munkától, azaz az élettől, akkor befolyás alá kerül, nem jöhet, mint szavazói alany számításba.

Ma, a gazdasági válság hatalmas káoszában úgy tűnik fel, mintha a nő foglalná el a férfi helyét. De ez csak látszólagos. Mert nem találunk nőket a legelterjedtebb iparokban, ahol a legjobban pang a munka, mint például: Vas- és fémipar, fa- és bútorigar, kohászat, bőrcserzés és még lehetne folytatni. A nők csak a könnyű munkahelyeket töltik be, amire tényleg inkább predestináltak, mint a férfiak.

A nők kivonása a munkából egyáltalában nem szüntetné a munkanélküliséget, mert nem a munkanélküliség okozza a válságot, hanem a válság a munkanélküliséget s bár a kettő szorosan összefügg, mégis az előbbi a domináns. Különbösen is, az olcsó női munkás helyét ma már a szintén olcsó férfi munkás foglalja el.

Már most, ha a válságot enyhíteni lehetne, vagy akár meg is szüntetni, akkor minden kézre szükség volna, mert automatikusan megnőnének a szükségletek és ezeket mind jobban és jobban ki kellene elégíteni. Akkor munkába állhatna úgy a nő, mint a férfi.

A nőkérdés talán inkább abban rejlik, hogy a férfiak nagy része még most sem akarja elösmerni a nőt, mint egyenrangú munka- és vitaerőt. Ennek az oka az évszázados elnyomása a nőnek a munka szempontjából. Ám ez semmi körülmények között nem vonatkozik a munkásosztályra, ahol a nőt, mint egyenrangú felet ösmerik el. A polgári osztály bevett tradíciói küzdenek még ma is a nők tökéletes felszabadítása ellen.

Az anyaság szent és sérthetetlen, bár nem tudom, hogy helyes volna-e, e mögé a függöny mögé bújva a szavazati jogért har-

colni, már a fentebb említett okok miatt is. Az anyaságból nem von le semmit, ha valaki nő létére dolgozik, még ha — vasesztergályos is.

Most pedig pár szót a házasságról.

Tagadhatatlan tény, hogy a munkanélküliség korában a házasságok száma csökkent és jelenleg is állandóan csökken. Ennek az oka nem más, mint a gazdasági bázis hiánya. *De a házasságot nem lehet „futó kalandokkal” pótolni.* Mert ha így volna, akkor a házasság nem volna más, mint egy megrögzített, szexualitásra felfektetett futó kaland. Már pedig nem az.

A házasságra, nemcsak ma, azért van szükség, mert két ember úgy anyagi, mint erkölcsi értelemben egymást támogatja, természetesen szexuális értelemben is. A szexualitás a házasságban rendkívül fontos, (Van der Velde, Hoddan, Magnus Hirschfeld, Reich stb.) sőt talán a legfontosabb, mert a társadalom nem tűri meg a „futó kalandok” gyümölcsét, tehát úgy szexuálpolitikai, mint szexualekonómiai oka van (Reich).

Szexuálpolitikai, mert szentesíteni akarja gyümölcsét és szexualekonómiai, mert a társadalom nem tűr meg egy „hosszabb kalandot”, legalább is a társadalom dominálóbbrésze. Egyszóval, ez ilyen szempontból nem más, mint egy ügyes sakkhúzás a társadalom tudatalattjában.

Végül pedig úgy a nő, mint a férfi csak akkor tudnak egy közös célért lelkesedni, ha a közös célt mind a kettő átérzi, ami pedig csakis akkor lehetséges, ha mind a két fél kiveszi a részét az élet küzdelmeiből és abban szerzi meg az ideálját!

H. Kara László

Olvassa és terjessze a »Híd«-at!